

Мелень О. В.
доцент кафедри економічного аналізу та обліку
Кириєнко О. М.
магістр

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
м. Харків, Україна*

ЗНАЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОГО ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

В умовах нестабільної економіки, що існують на сьогоднішній день, суб'єкти господарювання самостійно планують та здійснюють фінансово-економічну діяльність.

В результаті кризи, що відбувається на сьогоднішній день в державі, спостерігається спад активності в сфері промислового виробництва практично у всіх галузях економіки. Подолання кризової ситуації в Україні ставить найбільш вагоме на сьогоднішній день питання, а саме забезпечення економічної стабільності розвитку. В умовах фінансової кризи зростає ризик неплатоспроможності підприємства. Оскільки кожний суб'єкт господарювання зацікавлений в подальшому розвитку свого виробництва та підвищенні рівня конкурентоспроможності продукції і самого підприємства в цілому, то питанням фінансового оздоровлення та поліпшення фінансового становища підприємства треба займатися на самому початку погіршення його становища, а не тоді, коли воно вже перебуває на межі банкрутства. Для вирішення цього питання стане у пригоді аналіз фінансової стійкості підприємства.

Фінансова стійкість – це здатність підприємства протистояти операційним труднощам. Це таке його становище, коли отриманий прибуток забезпечує самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів. Під фінансовою стійкістю також розуміють характеристику відповідності структури джерел фінансування структурі

активів підприємства. На відміну від аналізу платоспроможності підприємства, який оцінює оборотні активи та короткострокові зобов'язання, фінансова стійкість визначається на підставі аналізу співвідношення джерел фінансування і його відповідності стану активів [1].

Фінансово стійке та платоспроможне підприємство має ряд переваг перед іншими підприємствами для отримання кредитів, залучення інвестицій, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Чим вище стійкість підприємства, тим більше воно незалежно від несподіваної зміни ринкової кон'юнктури і, отже, тим менше ризик опинитися на краю банкрутства.

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов успішної і стабільної роботи підприємства в ринкових умовах.

Основне завдання аналізу фінансової стійкості полягає у визначенні спроможності підприємства протистояти негативній дії різних факторів (зовнішніх, внутрішніх та непередбачуваних), що впливають на його фінансовий стан. Результатом такого аналізу повинен бути висновок щодо його спроможності здійснювати господарську діяльність, отримувати прибуток в умовах економічної самостійності, а також вірогідність збереження такого стану підприємства [2].

Найбільш повно фінансова стійкість може бути розкрита на основі вивчення рівноваги між статтями активу і пасиву балансу. При врівноваженості активів і пасивів за термінами використання і по циклах забезпечується збалансованість припливу і відтоку грошових коштів, а отже, платоспроможність підприємства і його фінансова стійкість. Звідси аналіз фінансової рівноваги активів і пасивів балансу є основою оцінки фінансової стійкості підприємства, його ліквідності та платоспроможності.

Існують три загальновідомі показники [3], що характеризують фінансову стійкість підприємства: надлишок або нестача власних оборотних коштів; надлишок або нестача власних оборотних коштів і довгострокових позикових джерел формування запасів; надлишок або нестача загальної величини основних джерел формування запасів. Ці показники відповідають показникам забезпеченості запасів і витрат джерелами їхнього формування.

Визначення типу фінансового стану відбувається залежно від надлишку або нестачі планових джерел коштів для формування запасів і витрат (постійної частини оборотних активів) виділяють чотири типи фінансової стійкості.

I тип – абсолютна фінансова стійкість. Абсолютна фінансова стійкість підприємства спостерігається у тому випадку, коли його поточна діяльність фінансується переважно за рахунок власних джерел фінансування, а тому, воно не залежить від банківських кредитів, має абсолютну ліквідність і забезпечує поточну та перспективну платоспроможність.

II тип – нормальна фінансова стійкість. Нормальна фінансова стійкість підприємства спостерігається у тому випадку, коли його діяльність фінансується частково за рахунок власних джерел фінансування та частково

за рахунок непрострочених банківських кредитів, отриманих для фінансування запасів, а також непростроченої кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. При цьому його операційна діяльність є достатньо рентабельною і підприємство має нормальну ліквідність і платоспроможність.

III – нестійкий фінансовий стан. Нестійкий фінансовий стан спостерігається у тому випадку, коли для фінансування поточної діяльності не вистачає нормальних джерел, є недостатньою ліквідність, виникає періодична неплатоспроможність, сповільнюється оборотність оборотних активів, а тому є потреба у залученні додаткових джерел фінансування. Однак при цьому є можливість відновлення платоспроможності.

IV – кризовий фінансовий стан. Кризовий фінансовий стан підприємства характеризується ситуацією, за якої підприємство має кредити і позики, не погашені в строк, а також прострочені кредиторську і дебіторську заборгованості. У цьому випадку можна говорити, що підприємство на межі банкрутства. Тобто підприємство має високий рівень дефіциту ліквідності та критичну чи надкритичну платоспроможність. Воно фактично є банкрутом або перебуває на грані банкрутства. Підприємство має хронічну прострочену заборгованість перед кредиторами, а відновлення платоспроможності без санації є майже неможливим.

Аналіз фінансової стійкості підприємства є найважливішим етапом оцінки його діяльності і фінансово-економічного благополуччя, що відображає результати його поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також характеризує здатність підприємства відповідати за своїми боргами і зобов'язаннями та нарощувати свій економічний потенціал [3].

Фінансово стійке підприємство практично не залежить від коливань ринкової кон'юнктури, воно менше ризикує опинитися на межі банкрутства, що збільшує його інвестиційну привабливість. Оцінка фінансового стану дозволяє інвесторам визначити фінансові можливості розвитку підприємства на майбутнє.

Література:

1. Фінансова стійкість підприємства. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://dtkt.com.ua/show/1cid04164.html>
2. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз: Навч. посіб. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680с.
3. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз / Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. // Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.